

לחזור לוינוגרד

שנכתב בכובד ראש. תכליתה העיקרית של ועדת שו"ח היא לאפשר לממשלה להתחמק ממסקנות וינוגרד. מדינת ישראל לא יכולה אולי להרשות לעצמה פטור מלא משכר לימוד, כנהוג ברוב מדינות המערב. אך היא חייבת לשאוף לכך ששכר הלימוד יופחת בהדרגה, כך שכל צעיר יוכל ללמוד כל תחום ולממש את הפוטנציאל שבו. מוזר שאותם פרשנים כלכליים שמ' סבירים חדשות לבקרים כמה חסונה הכלכלה, תומכים תמיכה נלהבת כל כך בהעלאת שכר הלימוד. הם חיים בבעות אשליות מרושנת, שעלולה להתפוצץ.

ועד ראשי האוניברסיטאות איים על הסטודנטים בביטול הסמסטה. המסר צריך להיות הפוך: תמיכה בלתי מסויגת בשביתה עד להשגת מטרותיה, ובמק' ביל הכשרת התנאים להשלמת הסמסטר בקיץ. לימודים באוגוסט הם קורבן ראוי שעלינו, המרצים, לשלם, כדי למנוע מהממשלה הזו להוסיף את הרס ההשכלה הגבוהה לרשימת אסונותיה. ■

פרופ' זהר שביט מרצה ביחידה למחקר התרבות באוניברסיטת ת"א

ועדת שוחט מדברת על "מבנה דיפרנציאלי". סטודנטים עשירים, כמו גם סטודנטים שלומדים מקצועות מבוקשים, ישלמו יותר. אלה נוסחאות הבלותיות: אין סטודנטים עשירים – יש רק סטודנטים שהוריהם עשירים, ואלה לא רואים תמיד עין בעין עם ילדיהם. אין אפ' שרות לקבוע היום אילו מקצועות יהיו מבוקשים בעוד עשור – כפי שמלמדות התהפוכות בשוק עריכת הדין.

אבל מה שחשוב יותר, הסטודנטים, המכירים את המציאות הישראלית ואת שליטתם של פקידי האוצר בחברה, יודעים כיצד ייושמו מסקנות הוועדה בפועל: הממשלה תזדרז להעלות את שכר הלימוד באופן גורף, אך את ההטבות המובטחות תיישם ביד קפוצה. סטודנטים בני משפחות של המעמד הבינוני יפלו, כפי שקורה תמיד, בין הכיסאות. הם לא ימצאו זכאים למלגות, אבל גם לא ייהנו מהקלות.

ממשלות ישראל קיבלו על עצמן התחייבות להפחית בהדרגה ובאופן אוניברסלי את שכר הלימוד לסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה. ההתחייבות מיישמת דו"ח ישן של ועדה בראשות השופט וינוגרד,

לפני שבועיים נכנעה הממשלה והודיעה, שהמלצות ועדת שוחט לא יכפו שינוי חד-צדדי בהסכמי העבודה עם המרצים באוניברסיטאות. הממשלה הרימה ידיים לאחר שהמרצים איימו בשביתה ללא הגבלת זמן אם תיושם התוכנית לכפות עליהם חוזים אישיים ול' רסק את מעמדם המקצועי. כפי הנראה אהוד אולמרט הגיע למסקנה שאינו יכול להרשות לעצמו עימות חז' תי עם קבוצה שמייצגת אליטה משפיעה. הוא הוכיח בכך שממשלתו מבינה רק את שפת הכוח.

אלא שבכך לא הסתיים המשבר במוסדות להשכלה גבוהה. ועדת שוחט, שנולדה בחטא, גוססת בייסורים. היא מתעקשת לשמור לממשלה את הזכות לשנות את מבנה שכר הלימוד באופן חד-צדדי. על כך יצאו הסטודנטים לשביתתם הגדולה, ואין מוצדקת ממנה.

בישראל של 2007 כוחם המשותף של רבע מיליון סטודנטים מטריד את הממשלה פחות מכוחה של אליטה צרה; על כן הממשלה נכנעת למרצים, אך נוהגת בסרבנות וביהירות עם הסטודנטים. זוהי עדות עגומה מאוד למצבה הנוכחי של הדמוקרטיה הישראלית.